

ผลของการจัดโปรแกรมการปรับตัวเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคม
ของนักศึกษากลุ่มด้อยโอกาส คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
The Results of Organizing an Adjustment Program to Develop
Social Adjustment of Underprivileged Students
Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University

วารินทร์ รามฤทธิ์^{1*}

Warin Ramrit^{1*}

¹คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
(Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University)

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและทดสอบอิทธิพลของโปรแกรมการปรับตัวทางสังคมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษากลุ่มด้อยโอกาส คณะวิทยาการจัดการ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ Randomized Solomon four group design กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษา คณะวิทยาการจัดการที่มีคะแนนการปรับตัวทางสังคมต่ำกว่าเกณฑ์ จำนวน 36 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลอง (E_1E_2) จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 9 คน กลุ่มควบคุม (C_1C_2) จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 9 คน โดยกลุ่มทดลอง (E_1E_2) เข้ารับโปรแกรมการปรับตัว จำนวน 10 ครั้ง และกลุ่มควบคุม (C_1C_2) เข้ารับการให้ข้อเสนอแนะ จำนวน 5 ครั้ง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีการปรับตัวทางสังคมหลังได้รับโปรแกรมการปรับตัวสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมการปรับตัวทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน และโปรแกรมการปรับตัวมีอิทธิพลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาทั้งกลุ่มที่มีการทดสอบก่อนและกลุ่มที่ไม่มีการทดสอบก่อนเข้ารับโปรแกรมการปรับตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และโปรแกรมการปรับตัวและการทดสอบก่อนการทดลองมีอิทธิพลต่อการปรับตัวทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และโปรแกรมการปรับตัวกับสาขาวิชาไม่ผลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การปรับตัวทางสังคม การให้ข้อเสนอแนะ นักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษา โปรแกรมการปรับตัว

ABSTRACT

The objective of this research was to investigate and experiment influences of an adjustment program on the experimental and control groups, in order to develop social adjustment of underprivileged students at the Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University. The research was conducted using Randomized Solomon four-group design. By simple random sampling, the samples of the research were 36 underprivileged students who had lower scores of the social adjustment than the criteria. The samples were divided into four groups: two experiment groups (E_1E_2) with 9 samples in each group and two control groups (C_1C_2) with 9 samples in each group. The samples in the experiment groups (E_1E_2) participated in the adjustment program for 10 times, and the samples in the control groups (C_1C_2) were given information explosion for 5 times. The data were analyzed using mean, standard deviation, t-test and two-way analysis of variance. The results of the overall assessment and each assessment item in the program revealed that, after the program, the students had more social adjustment than they did before joining the program. The adjustment program was found to influence on the social adjustment of the students who both did and did not do the pre-test before joining the program, with the statistical significance at .05. In addition, the adjustment program and the pre-test before the program affected social adjustment with the statistical significance at .05. The adjustment program and the study programs also impacted on the students' social adjustment with the statistical significance at .05.

KEYWORDS: Adjustment Program, Information Explosion, Underprivileged Students, Social Adjustment

**Corresponding author, E-mail: warin.r@psu.ac.th Tel. 0 7428 7855*

Received: 23 October 2024 /Revised: 17 December 2024/Accepted: 20 December 2024/Published online: 27 December 2024

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ และด้านวัฒนธรรม ทำให้ทุกคนต้องเรียนรู้ในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งแต่ละคนจะมีการปรับตัวในหลายๆด้านไม่ว่าจะเป็นการปรับตัวตามความต้องการของสรีระ การปรับตัวตามอัตมโนทัศน์ของตนเอง การปรับตัวตามบทบาทหน้าที่ และการปรับตัวตามความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น (Suwannakhot, 2010) เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการปรับตัวของ Roy (1984) กล่าวว่า บุคคลจะตอบสนองต่อความต้องการที่จะมีสัมพันธภาพเพื่อให้ได้รับความรัก ความห่วงใยก่อให้เกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย หากบุคคลใดที่สามารถปรับตัวได้ย่อมมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง ยอมรับสภาพของตนเอง กล้ายอมรับและเผชิญความเป็นจริง ซึ่งสิ่งเหล่านี้คือลักษณะของคนที่

สุขภาพจิตดี (Jahoda, 1958; Vailant, 2003, as cited in Tangkittipaporn, 2013) นอกจากนี้ การมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านอื่นของสุขภาพทางจิตใจ (Punia & Malaviya, 2015) จะเห็นได้ว่าการปรับตัวมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะการปรับตัวทางสังคม เนื่องจากในการดำเนินชีวิตทุกคนต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน จึงต้องมีความเข้าใจในตนเอง เข้าใจผู้อื่น รู้จักที่จะปรับเปลี่ยนตนเองจึงจะสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Morris (1990) ได้กล่าวว่า คนที่ปรับตัวดี คือ รู้จักควบคุมตนเอง มีความสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตัวเองได้ตามความเหมาะสม ขณะเดียวกันก็รู้จักเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับตนเอง ซึ่งการใช้ชีวิตในระดับอุดมศึกษานักศึกษาต้องปรับตัวกับเพื่อน อาจารย์ การใช้ชีวิตภายในหอพัก และการห่างจากครอบครัว สิ่งเหล่านี้อาจส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Anbesaw et al. (2022) พบว่า การอยู่ห่างจากครอบครัวหรือบ้านเป็นครั้งแรก และการอาศัยอยู่ในหอพัก มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับปัญหาการปรับตัว และรายได้ของครอบครัวที่แตกต่างกันก็ย่อมส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษา และส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ สุขภาพจิต และสุขภาพกาย เนื่องจากการเรียนนอกจากจะมีค่าใช้จ่ายด้านการเรียน ยังมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์ประกอบการเรียนต่าง ๆ (Mutevere et al., 2024) โดยเฉพาะนักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ทำให้นักศึกษาไม่กล้าเข้าสังคม ค่อนข้างเก็บตัว มีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนน้อย สอดคล้องกับแนวคิดของ Coopersmith (1967) พบว่า บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมักเป็นบุคคลที่เก็บตัว ไม่ชอบปรากฏตัวในชุมชน จึงควรมีการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมให้นักศึกษาในกลุ่มด้อยโอกาส เนื่องจากการปรับตัวทางสังคมส่งผลกระทบต่อปรับตัวทางการศึกษา และในทางกลับกันก็ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษาในทุกกลุ่ม (Corradi & Levrau, 2021) จึงจัดเป็นโปรแกรมการปรับตัวเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคม ซึ่งนำการวิจัยเชิงทดลองมาประยุกต์ เนื่องจากการวิจัยเชิงทดลองมีระเบียบแบบแผนที่ชัดเจน สามารถศึกษาความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลได้ ทำให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือ และทำให้ทราบจุดอ่อนจุดแข็งของนักศึกษาและโปรแกรมได้เป็นอย่างดี (Phengsawat, 2014) และในการวิจัยได้จัดนักศึกษาสาขาวิชาแตกต่างกันออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้งานวิจัยของ Sanitwong Na Ayuttaya et al. (2016) พบว่า สาขาวิชาที่เรียนมีความสัมพันธ์กับการปรับตัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Park and Hong (2021) พบว่า ความพึงพอใจในสาขาวิชาเอกที่เลือกเรียนเป็นตัวทำนายการปรับตัวของการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ นักศึกษาแต่ละสาขาวิชาที่มีบุคลิกภาพ และลักษณะเฉพาะบุคคลแตกต่างกัน จึงนำสาขาวิชามาประกอบในการศึกษา และได้ นำกิจกรรมกลุ่ม เช่น การอภิปรายกลุ่ม กลุ่มสัมพันธ์ การระดมความคิด กรณีตัวอย่าง เกมส์ เป็นต้น มาใช้ในกระบวนการจัดโปรแกรมการปรับตัว เนื่องจากกิจกรรมกลุ่มช่วยส่งเสริมให้มนุษย์ได้เติบโตและพัฒนาขึ้น โดยเฉพาะทักษะทางสังคม และด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในบรรยากาศที่มีการส่งเสริมซึ่งกันและกัน (Button, 1974) ย่อมทำให้นักศึกษาเข้าใจตนเองและผู้อื่นได้มากยิ่งขึ้น และกิจกรรมกลุ่มช่วยส่งเสริมและพัฒนาให้นักศึกษาเกิดความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม ตลอดจนสามารถสร้างประสบการณ์และทักษะที่จำเป็นได้ เช่น การทำงานเป็นทีม การเคารพผู้อื่น การแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าต่างๆ ซึ่งเป็นการพัฒนาให้บุคคลปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (Janthagard et al., 2020)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการจัดโปรแกรมการปรับตัวเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษากลุ่มด้อยโอกาส คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อให้ให้นักศึกษาเข้าใจตนเองและสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
2. เพื่อทดสอบอิทธิพลของโปรแกรมการปรับตัวทางสังคมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3. เพื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างโปรแกรมการปรับตัวทางสังคมกับการทดสอบก่อนให้สิ่งทดลองที่มีผลต่อการปรับตัวทางสังคม

4. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาและโปรแกรมการปรับตัวทางสังคมที่มีผลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

1. หลังเข้าร่วมโปรแกรมการปรับตัวทางสังคมนักศึกษามีการปรับตัวทางสังคมดีขึ้น

2. โปรแกรมการปรับตัวทางสังคมมีอิทธิพลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาทั้งที่มีการทดสอบก่อนและไม่มี การทดสอบก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับตัวทางสังคม

3. โปรแกรมการปรับตัวทางสังคมกับการทดสอบก่อนให้สิ่งทดลองมีอิทธิพลร่วมกันต่อการเปลี่ยนแปลงการปรับตัวทางสังคม

4. โปรแกรมการปรับตัวทางสังคมมีปฏิสัมพันธ์ต่อการปรับตัวทางสังคม และสาขาวิชาไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อการปรับตัวทางสังคม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การปรับตัวทางสังคม หมายถึง ความสามารถในการรู้จักใช้ความพยายามในการปรับความคิด ความรู้สึก หรือพฤติกรรมให้สามารถเข้ากับสภาพแวดล้อม บุคคล และสถานการณ์ที่พบเจอได้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การปรับตัวต่อตนเอง การปรับตัวต่อครอบครัว การปรับตัวต่อสถานศึกษา และการปรับตัวอยู่ในสังคม

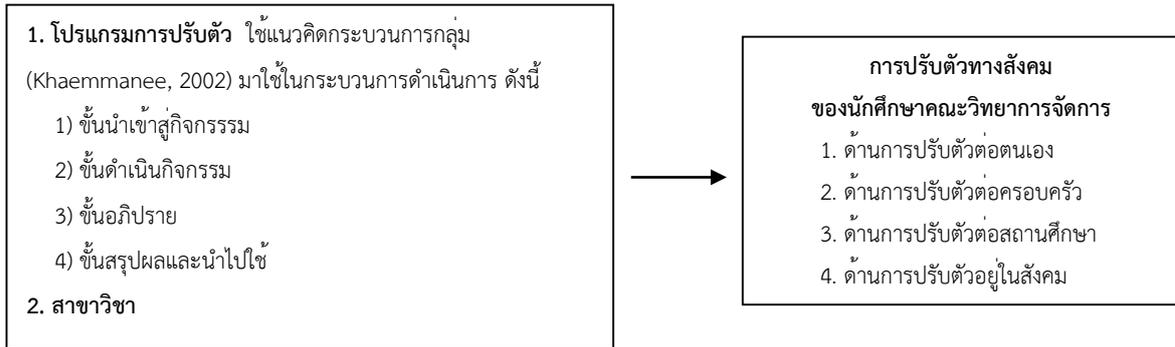
2. โปรแกรมการปรับตัว หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นมีเนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการปรับตัวต่อตนเอง 2) ด้านการปรับตัวต่อครอบครัว 3) ด้านการปรับตัวต่อสถานศึกษา 4) ด้านการปรับตัวอยู่ในสังคม โดยได้มีการนำกระบวนการกลุ่มของ Khaemmanee (2002) มาใช้ในการดำเนินกิจกรรม 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ชี้นำเข้าสู่กิจกรรม 2) ชี้นำดำเนินกิจกรรม 3) ชี้นำอภิปราย 4) ชี้นำสรุปผลและนำไปใช้ โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มทดลอง (E_1E_2) ให้เข้ารับโปรแกรมการปรับตัว จำนวน 10 ครั้ง และกลุ่มควบคุม (C_1C_2) ให้เข้ารับการให้ข้อเสนอแนะ จำนวน 5 ครั้ง ซึ่งจำนวนครั้งในการเข้ารับกิจกรรมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมต่างกัน จะทำให้สามารถเปรียบเทียบผลการทดลองให้มีความชัดเจนและน่าเชื่อถือได้มากยิ่งขึ้น

3. นักศึกษากลุ่มด้อยโอกาส หมายถึง นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการที่ได้รับทุนการศึกษาประเภทขาดแคลนทุนทรัพย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

4. กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง กิจกรรมที่นำมาพัฒนานักศึกษาให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางด้านการปรับตัวทางสังคมให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ซึ่งกิจกรรมกลุ่มจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาตนเอง และฝึกทักษะที่จำเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) ทักษะทางสังคม (Social Skill) 2) ทักษะในการศึกษาค้นคว้า (Study Skill) 3) ทักษะทางปัญญา (Intellectual Skill) 4) ทักษะในการทำงานกลุ่ม (Group Skill)

5. การทดลองแบบโซโลมอน (Solomon Four-Group Design) หมายถึง รูปแบบการทดลองทางสถิติที่ใช้ศึกษาและทดสอบผลกระทบของตัวแปร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 4 กลุ่ม เพื่อควบคุมอิทธิพลจากปัจจัยภายนอกที่อาจมีผลกระทบต่อผลลัพธ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Solomon four group design (Wongrattana & Naipat, 2008) โดยดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. นักศึกษากลุ่มทดลอง (E_1) และกลุ่มควบคุม (C_1) ทำแบบสอบถามการปรับตัวก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการปรับตัว
2. จัดโปรแกรมให้กับนักศึกษาโดยโปรแกรมการปรับตัวจะครอบคลุมเนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการปรับตัวต่อตนเอง ด้านการปรับตัวต่อครอบครัว ด้านการปรับตัวต่อสถานศึกษา ด้านการปรับตัวอยู่ในสังคม และมีการนำกระบวนการกลุ่มของ Khaemmanee (2002) มาใช้ในการดำเนินกิจกรรม ได้แก่ 1) ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม 2) ขั้นตอนกิจกรรม 3) ขั้นอภิปราย 4) ขั้นสรุปผลและนำไปใช้
3. การดำเนินกิจกรรม โดยการดำเนินกิจกรรมทั้งการจัดโปรแกรมการปรับตัวและการให้ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการตลอดระยะเวลาการวิจัย โดยมีการจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ในการดำเนินการ ศึกษารายละเอียด ข้อคำนึงในการดำเนินการโปรแกรมแต่ละครั้ง ซึ่งแบ่งเป็นการดำเนินกิจกรรมในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลอง (E_1E_2) เข้ารับโปรแกรมการปรับตัวสัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 ชั่วโมง – 1 ชั่วโมง 30 นาที จำนวน 10 ครั้ง และกลุ่มควบคุม (C_1C_2) เข้ารับการให้ข้อเสนอแนะสัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 1 ชั่วโมง – 1 ชั่วโมง 30 นาที จำนวน 5 ครั้ง
4. หลังจากกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้เข้าร่วมกิจกรรมตามที่ได้วิจัยได้จัดทำขึ้นแล้ว จะให้นักศึกษากลุ่มทดลอง (E_1E_2) และกลุ่มควบคุม (C_1C_2) ทำแบบสอบถามการปรับตัวชุดเดิมเพื่อบันทึกคะแนนหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับตัวและการเข้ารับการให้ข้อเสนอแนะ
5. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมมาวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง

ประชากร และตัวอย่างวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษาประเภทขาดแคลนทุนทรัพย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งประกอบด้วยนักศึกษา 3 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชาบริหารธุรกิจ และสาขาวิชาการบัญชี รวมจำนวน 224 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาที่ได้รับทุนขาดแคลนทุนทรัพย์ คณะวิทยาการจัดการ โดยให้นักศึกษาทำแบบสอบถามการปรับตัว และหาค่าคะแนนมาตรฐานเป็นรายบุคคล คัดเลือกนักศึกษาที่มีคะแนนมาตรฐานต่ำกว่าเกณฑ์จำนวน 36 คน โดยเป็นสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ 12 คน สาขาวิชาการบัญชี 12 คน และสาขาวิชาบริหารธุรกิจ 12 คน จากนั้นคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักความน่าจะเป็น (Probability sampling) โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple

Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลอง (E_1E_2) จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 9 คน และกลุ่มควบคุม (C_1C_2) จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 9 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 36 คน

เครื่องมือวิจัย

1. แบบสอบถามการปรับตัวทางสังคม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามการปรับตัวทางสังคมโดยศึกษารายละเอียด ทบทวนเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว และการปรับตัวทางสังคม เพื่อจัดเตรียมข้อมูลในการจัดทำแบบสอบถามการปรับตัวทางสังคมซึ่งลักษณะของแบบสอบถามการปรับตัวทางสังคมเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามวิธีการของ Likert ได้แก่ ตรงกับพฤติกรรมนักศึกษามากที่สุด = 5, มาก = 4, ปานกลาง = 3, น้อย = 2 และน้อยที่สุด = 1 มีจำนวน 55 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่ การปรับตัวต่อตนเอง การปรับตัวต่อครอบครัว การปรับตัวต่อสถานศึกษา และการปรับตัวอยู่ในสังคม โดยมีการประเมินคุณภาพของแบบสอบถามการปรับตัวทางสังคมโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC: Index of Item-Objective Congruence) ของแบบสอบถามการปรับตัวทางสังคมมีคะแนนเท่ากับ 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้ไปใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try out) จำนวน 30 คน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.93 ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อเท่ากับ .20 ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้าน ดังนี้ 1) ด้านการปรับตัวต่อตนเอง เท่ากับ 0.76 2) ด้านการปรับตัวต่อครอบครัวเท่ากับ 0.79 3) ด้านการปรับตัวต่อสถานศึกษาเท่ากับ 0.84 4) ด้านการปรับตัวอยู่ในสังคมเท่ากับ 0.71 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเป็นฉบับสมบูรณ์ไปใช้

2. โปรแกรมการปรับตัว

ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดของเอกสาร งานวิจัย บทความ เพื่อนำมาสร้างโปรแกรมการปรับตัว โดยมีเนื้อหาที่ครอบคลุมการปรับตัวทางสังคม 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการปรับตัวต่อตนเอง 2) ด้านการปรับตัวต่อครอบครัว 3) ด้านการปรับตัวต่อสถานศึกษา 4) ด้านการปรับตัวอยู่ในสังคม และผู้วิจัยได้นำแนวคิดของกิจกรรมกลุ่มของ Santhawagomom (1979) ที่กล่าวว่ากิจกรรมกลุ่มจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาตนเอง และฝึกทักษะที่จำเป็น ดังนี้ 1) ทักษะทางสังคม (Social Skill) 2) ทักษะในการศึกษาค้นคว้า (Study Skill) 3) ทักษะทางปัญญา (Intellectual Skill) 4) ทักษะในการทำงานกลุ่ม (Group Skill) โดยโปรแกรมการปรับตัวได้นำลำดับขั้นการเรียนรู้ตามวิธีของกระบวนการกลุ่มมาปรับใช้ในการดำเนินการซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดจุดมุ่งหมาย เพื่อให้การจัดกิจกรรมครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา โดยกำหนดลักษณะออกเป็น 2 ลักษณะ คือ จุดมุ่งหมายทั่วไป และจุดมุ่งหมายเฉพาะ 2) การกำหนดเนื้อหาหรือความคิดรวบยอด เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจชัดเจน 3) การกำหนดกิจกรรมหรือประสบการณ์เรียนรู้ โดยใช้ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นนำ ขั้นกิจกรรม ขั้นอภิปราย ขั้นสรุปและนำไปใช้ 4) การประเมินผล หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรม เพื่อดูว่าได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ (Khaemmanee, 2002) โดยโปรแกรมการปรับตัวได้รับการตรวจสอบความถูกต้องโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่ามากกว่า .50 และมีค่าความเที่ยงตรงมากกว่า .50 ขึ้นไปทุกกิจกรรม จากนั้นนำโปรแกรมการปรับตัวที่ปรับปรุงเป็นฉบับสมบูรณ์ไปใช้

3. การให้ข้อเสนอแนะ

การให้ข้อเสนอแนะ คือ การบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับการปรับตัวทางสังคม โดยมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นนำ ขั้นกิจกรรม และขั้นสรุป ซึ่งเนื้อหาครอบคลุมการปรับตัวทางสังคม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการปรับตัวต่อตนเอง ด้านการปรับตัวต่อครอบครัว

ด้านการปรับตัวต่อสถานศึกษา และด้านการปรับตัวอยู่ในสังคม จากนั้นให้ที่ปรึกษาโครงการวิจัยพิจารณาและตรวจสอบก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งการให้ข้อเสนอแนะจะให้แก่ นักศึกษากลุ่มควบคุม (E_1E_2)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

1.1 การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาก่อนและหลังการทดลอง โดยภาพรวม โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

Table 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาก่อนและหลังการทดลอง โดยภาพรวม

การปรับตัวด้านสังคม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง	
	M	SD	M	SD
1. กลุ่มทดลองที่ 1 (n=9)	4.14	0.23	4.45	0.18
2. กลุ่มควบคุมที่ 1 (n=9)	3.92	0.22	4.03	0.18
3. กลุ่มทดลองที่ 2 (n=9)	-	-	4.39	0.15
4. กลุ่มควบคุมที่ 2 (n=9)	-	-	4.05	0.09

จากตาราง พบว่า นักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษามีคะแนนการปรับตัวทางสังคมหลังได้รับโปรแกรมการปรับตัวทางสังคมสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมการปรับตัวทางสังคม โดยค่าเฉลี่ยการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษากลุ่มทดลองที่ 1 (E_1) ก่อนการทดลองเท่ากับ 4.14 และหลังทดลองเท่ากับ 4.45 และค่าเฉลี่ยการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษากลุ่มควบคุมที่ 1 (C_1) ก่อนการทดลองเท่ากับ 3.92 และหลังทดลองเท่ากับ 4.03 และค่าเฉลี่ยการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษากลุ่มทดลองที่ 2 (E_2) หลังทดลองเท่ากับ 4.39 และค่าเฉลี่ยการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษากลุ่มควบคุมที่ 2 (C_2) เท่ากับ 4.05

1.2 การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง (E_1) และกลุ่มควบคุม (C_1) รายด้าน โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

Table 2 แสดงผลของค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปรับตัวทางสังคม ระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 (E_1) และกลุ่มควบคุมที่ 1 (C_1) ก่อนและหลังการทดลอง รายด้าน

ตัวแปร	กลุ่มทดลองที่ 1 (E_1)				กลุ่มควบคุมที่ 1 (C_1)			
	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		ก่อนทดลอง		หลังทดลอง	
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD
1. ด้านการปรับตัวต่อตนเอง	4.18	0.35	4.44	0.18	3.88	0.30	3.98	0.25
2. ด้านการปรับตัวต่อครอบครัว	4.10	0.21	4.39	0.11	4.01	0.41	4.08	0.39
3. ด้านการปรับตัวต่อสถานศึกษา	4.21	0.22	4.50	0.18	3.92	0.30	4.01	0.28
4. ด้านการปรับตัวอยู่ในสังคม	4.06	0.46	4.48	0.26	3.89	0.29	4.03	0.18

จากตาราง พบว่า กลุ่มทดลองที่ 1 (E_1) ด้านการปรับตัวต่อตนเอง การปรับตัวก่อนการทดลองเท่ากับ 4.18 และหลังการทดลองเท่ากับ 4.44 ด้านการปรับตัวต่อครอบครัว การปรับตัวก่อนการทดลองเท่ากับ 4.10 และหลังการทดลองเท่ากับ 4.39 ด้านการปรับตัวต่อสถานศึกษา การปรับตัวก่อนการทดลองเท่ากับ 4.21 และหลังการทดลองเท่ากับ 4.50 และด้านการปรับตัวอยู่ในสังคม การปรับตัวก่อนการทดลองเท่ากับ 4.06 และหลังการทดลองเท่ากับ 4.48 และเมื่อพิจารณากลุ่มควบคุมที่ 1 (C_1) พบว่า ด้านการปรับตัวต่อตนเอง การปรับตัวก่อนการทดลองเท่ากับ 3.88 และหลังการทดลองเท่ากับ

3.98 ด้านการปรับตัวต่อครอบครัว การปรับตัวก่อนการทดลองเท่ากับ 4.01 และหลังการทดลองเท่ากับ 4.08 ด้านการปรับตัวต่อสถานศึกษา การปรับตัวก่อนการทดลองเท่ากับ 3.92 และหลังการทดลองเท่ากับ 4.01 และด้านการปรับตัวอยู่ในสังคม การปรับตัวก่อนการทดลองเท่ากับ 3.89 และหลังการทดลองเท่ากับ 4.03 แสดงว่า นักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษามีการปรับตัวทางสังคมสูงขึ้นทุกด้านหลังได้รับโปรแกรมการปรับตัว

1.3 การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง (E_2) และกลุ่มควบคุม (C_2) รายด้าน โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

Table 3 แสดงผลของค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปรับตัวทางสังคมหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองที่ 2 (E_2) และกลุ่มควบคุมที่ 2 (C_2) รายด้าน

ตัวแปร	กลุ่มทดลองที่ 2 (E_2)		กลุ่มควบคุมที่ 2 (C_2)	
	หลังทดลอง		หลังทดลอง	
	M	SD	M	SD
1. ด้านการปรับตัวต่อตนเอง	4.32	0.26	3.99	0.25
2. ด้านการปรับตัวต่อครอบครัว	4.35	0.14	4.08	0.25
3. ด้านการปรับตัวต่อสถานศึกษา	4.38	0.26	4.01	0.28
4. ด้านการปรับตัวอยู่ในสังคม	4.50	0.14	4.03	0.18

จากตาราง พบว่า กลุ่มทดลองที่ 2 (E_2) ด้านการปรับตัวต่อตนเอง การปรับตัวหลังการทดลองเท่ากับ 4.32 ด้านการปรับตัวต่อครอบครัว การปรับตัวหลังการทดลองเท่ากับ 4.35 ด้านการปรับตัวต่อสถานศึกษา การปรับตัวหลังการทดลองเท่ากับ 4.38 และด้านการปรับตัวอยู่ในสังคม การปรับตัวหลังการทดลองเท่ากับ 4.50 และเมื่อพิจารณาในกลุ่มควบคุมที่ 2 (C_2) พบว่า ด้านการปรับตัวต่อตนเอง การปรับตัวหลังการทดลองเท่ากับ 3.99 ด้านการปรับตัวต่อครอบครัว การปรับตัวหลังการทดลองเท่ากับ 4.08 ด้านการปรับตัวต่อสถานศึกษา การปรับตัวหลังการทดลองเท่ากับ 4.01 และด้านการปรับตัวอยู่ในสังคม การปรับตัวหลังการทดลองเท่ากับ 4.03 แสดงว่า นักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษามีการปรับตัวทางสังคมสูงขึ้นหลังได้รับโปรแกรมการปรับตัว

ตอนที่ 2 การทดสอบอิทธิพลของโปรแกรมการปรับตัวทางสังคมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2.1 การทดสอบอิทธิพลของโปรแกรมการปรับตัวทางสังคมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่มีการทดสอบก่อนการทดลอง โดยใช้สถิติ t-test แบบ Independent samples t-test

Table 4 แสดงผลการเปรียบเทียบการปรับตัวทางสังคมที่เกิดขึ้นก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 1 (E_1) และกลุ่มควบคุมที่ 1 (C_1)

การปรับตัวทางสังคม	M	SD	n	t-test		95% Confidence Interval
				value	prob	
กลุ่มทดลองที่ 1 (E_1)						
หลังทดลอง	4.45	0.13	9	8.42*	0.000	0.23 - 0.40
ก่อนทดลอง	4.14	0.23	9			
กลุ่มควบคุมที่ 1 (C_1)						
หลังทดลอง	4.03	0.18	9	4.67*	0.001	0.05 - 0.15
ก่อนทดลอง	3.92	0.22	9			

*P < .05

จากตาราง พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปรับตัวทางสังคมที่เกิดขึ้นก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า โปรแกรมการปรับตัวทางสังคมมีอิทธิพลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาในกลุ่มที่มีการทดสอบก่อนการทดลอง

2.2 การทดสอบอิทธิพลของโปรแกรมการปรับตัวของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ไม่มีการทดสอบก่อนการทดลอง โดยใช้สถิติ t-test แบบ Independent samples t-test

Table 5 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนการปรับตัวทางสังคมหลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 2 (E₂) และกลุ่มควบคุมที่ 2 (C₂)

การปรับตัวทางสังคม	M	SD	n	t-test		95% Confidence Interval
				value	prob	
หลังทดลอง						
กลุ่มทดลองที่ 2 (E ₂)	4.39	0.15	9	5.70	0.000*	4.05-4.39
กลุ่มควบคุมที่ 2 (C ₂)	4.05	0.09	9			

* P < .05

จากตาราง พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปรับตัวทางสังคมที่เกิดขึ้นภายหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า โปรแกรมการปรับตัวทางสังคมมีอิทธิพลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาในกลุ่มที่ไม่มีการทดสอบก่อนการทดลอง

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างโปรแกรมการปรับตัวทางสังคมกับการทดสอบก่อนให้สิ่งทดลองที่มีผลต่อการปรับตัวทางสังคม

3.1 วิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างโปรแกรมการปรับตัวกับการทดสอบก่อนให้สิ่งทดลอง โดยใช้สถิติ Two-way ANOVA

Table 6 แสดงผลของความแปรปรวนระหว่างโปรแกรมการปรับตัวกับการทดสอบก่อนให้สิ่งทดลอง

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Squares	F	P
โปรแกรมการปรับตัว	0.78	5	0.16	8.54	0.001*
การทดสอบก่อน	0.21	1	0.21	11.35	0.006*
โปรแกรมการปรับตัวและการทดสอบก่อน	0.41	2	0.20	1.12	0.357
ความคลาดเคลื่อน	0.22	12			
รวม	0.99	17			

* P < .05

จากตาราง พบว่า โปรแกรมการปรับตัวและการทดสอบก่อนมีอิทธิพลต่อการปรับตัวทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า โปรแกรมการปรับตัวและการทดสอบก่อนให้สิ่งทดลองส่งผลต่อการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษา

3.2 ค่าเฉลี่ยของการปรับตัวทางสังคมที่วัดค่าได้จากนักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษา คณะวิทยาการจัดการ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

Table 7 แสดงผลค่าเฉลี่ยของการปรับตัวทางสังคมที่วัดค่าได้จากนักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษา คณะวิทยาการจัดการ ทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลอง (E_1E_2) และกลุ่มควบคุม (C_1C_2)

การทดสอบ ก่อนให้สิ่งทดลอง	การให้สิ่งทดลอง					
	มี			ไม่มี		
	M	SD	กลุ่ม	M	SD	กลุ่ม
มี	4.45	0.18	กลุ่มทดลองที่ 1 (E_1)	3.92	0.18	กลุ่มควบคุมที่ 1 (C_1)
ไม่มี	4.39	0.15	กลุ่มทดลองที่ 2 (E_2)	4.05	0.09	กลุ่มควบคุมที่ 2 (C_2)

จากตาราง พบว่า กลุ่มที่มีการปรับตัวทางสังคมสูงที่สุด ได้แก่ กลุ่มทดลองที่ 1 ($M= 4.45$) และกลุ่มทดลองที่ 2 ($M= 4.39$) รองลงมา ได้แก่ กลุ่มควบคุมที่ 2 ($M= 4.05$) และกลุ่มควบคุมที่ 1 ($M= 3.92$) แสดงว่า นักศึกษาที่ได้รับโปรแกรมการปรับตัวมีการปรับตัวทางสังคมสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้รับโปรแกรมการปรับตัว

ตอนที่ 4 การศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาและโปรแกรมการปรับตัวทางสังคมที่มีผลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษา

4.1 วิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างสาขาวิชาและโปรแกรมการปรับตัว โดยใช้สถิติ Two-way ANOVA

ตารางที่ 7 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างสาขาวิชาและโปรแกรมการปรับตัวที่มีผลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษา คณะวิทยาการจัดการ

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Squares	F	P
สาขาวิชา	1.59	11	0.14	18.60	.000*
โปรแกรมการปรับตัว	0.16	2	0.83	10.63	.000*
สาขาวิชาและโปรแกรมการปรับตัว	0.10	4	0.02	3.50	.022*
ความคลาดเคลื่อน	0.18	24			
รวม	1.77	35			

* $P < .05$

จากตาราง พบว่า สาขาวิชาและโปรแกรมการปรับตัวมีปฏิสัมพันธ์ต่อการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า สาขาวิชาและโปรแกรมการปรับตัว ช่วยพัฒนาหรือส่งเสริมทักษะการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษา และเมื่อพิจารณาแยกย่อย พบว่า สาขาวิชาที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อการปรับตัวทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และโปรแกรมการปรับตัวมีปฏิสัมพันธ์ต่อการปรับตัวทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า สาขาวิชาและโปรแกรมการปรับตัวส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษา คณะวิทยาการจัดการ

4.2 ค่าเฉลี่ยของการปรับตัวทางสังคมที่วัดค่าได้จากนักศึกษา โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

Table 8 แสดงผลค่าเฉลี่ยของการปรับตัวทางสังคมที่วัดค่าได้จากนักศึกษา ทั้ง 3 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

สาขา	การให้สิ่งทดลอง (โปรแกรมการปรับตัว)					
	มีการให้สิ่งทดลอง			ไม่มีการให้สิ่งทดลอง		
	M	SD	กลุ่ม	M	SD	กลุ่ม
บริหารธุรกิจ	4.50	0.07	กลุ่มทดลองที่ 1 (E ₁)	4.04	0.03	กลุ่มทดลองที่ 1 (C ₁)
	4.31	0.06	กลุ่มทดลองที่ 2 (E ₂)	3.98	0.13	กลุ่มทดลองที่ 2 (C ₂)
การบัญชี	4.49	0.06	กลุ่มทดลองที่ 1 (E ₁)	4.15	0.07	กลุ่มทดลองที่ 1 (C ₁)
	4.53	0.00	กลุ่มทดลองที่ 2 (E ₂)	4.10	0.01	กลุ่มทดลองที่ 2 (C ₂)
รัฐประศาสนศาสตร์	4.35	0.04	กลุ่มทดลองที่ 1 (E ₁)	3.87	0.16	กลุ่มทดลองที่ 1 (C ₁)
	4.32	0.01	กลุ่มทดลองที่ 2 (E ₂)	4.08	0.16	กลุ่มทดลองที่ 2 (C ₂)

จากตาราง พบว่า สาขาวิชาบริหารธุรกิจมีคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวทางสังคมเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ กลุ่มทดลองที่ 1 (M=4.50) กลุ่มทดลองที่ 2 (M=4.31) กลุ่มควบคุมที่ 1 (M=4.04) และกลุ่มควบคุมที่ 2 (M=3.98) และสาขาวิชาการบัญชีมีคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวทางสังคมเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ กลุ่มทดลองที่ 2 (M=4.53) กลุ่มทดลองที่ 1 (M=4.49) กลุ่มควบคุมที่ 1 (M=4.15) และกลุ่มควบคุมที่ 2 (M=4.10) และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวทางสังคมเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ กลุ่มทดลองที่ 1 (M=4.35) กลุ่มทดลองที่ 2 (M=4.32) กลุ่มควบคุมที่ 2 (M=4.08) และกลุ่มควบคุมที่ 1 (M=3.87) แสดงว่านักศึกษาทั้ง 3 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ เมื่อได้รับโปรแกรมการปรับตัวมีการปรับตัวทางสังคมสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้รับโปรแกรมการปรับตัว

อภิปราย และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการปรับตัวเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษา กลุ่มด้อยโอกาส คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การปรับตัวทางสังคมของนักศึกษา ก่อนและหลังการทดลอง พบว่า นักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษามีคะแนนการปรับตัวทางสังคมหลังได้รับโปรแกรมการปรับตัวสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมการปรับตัว ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 เนื่องจากทุกคนมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลในรูปแบบที่ดีขึ้น ซึ่งแต่ละคนย่อมมีความสามารถในการควบคุมและจัดการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและปัจจัยภายในของตนเอง (Septham, 2015 as cited in Muangkaew, 2018) ซึ่งนักศึกษามีความเข้าใจลักษณะทางสังคม เข้าใจในบทบาท และรู้จักการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมของตนเอง (Urai, 2002 as cited in Sutthithamwasi, 2007) ส่งผลให้นักศึกษามีความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมทุกกิจกรรมเป็นอย่างดี และมีการพัฒนาตนเองทุกครั้งที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรับตัว ทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจในบทบาทผู้นำและผู้ตามของตนเองที่มีการแสดงออกอย่างเหมาะสมเป็นไปตามความคาดหวังของกลุ่ม ทำให้เกิดการยอมรับจากกลุ่ม ซึ่งแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลกระทำสิ่งต่างๆ ถูกผลักดันมาจากภายในของบุคคลเอง จากประสบการณ์ที่พบเจอ และจากการอภิปรายร่วมกันกับบุคคลอื่นๆ (Glasser, 2000 as cited in Corey, 2004) รวมทั้งมองเห็นตนเองและสถานการณ์ต่างๆ ในทางบวก สามารถจัดการและปรับตัวต่อสถานการณ์ได้ ดังงานวิจัยของ Haktanir et al. (2021) พบว่า การปรับตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความแข็งแกร่งในชีวิต ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านักศึกษาเกิดความเข้าใจ เกิดการเรียนรู้ เห็นคุณค่าตนเองจากการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับตัว ทำให้นักศึกษาเกิดมุมมองใหม่เกี่ยวกับการปรับตัวทางสังคม จึงทำให้คะแนนการปรับตัวทางสังคมหลังได้รับโปรแกรมการปรับตัวสูงขึ้น

2. การทดสอบอิทธิพลของโปรแกรมการปรับตัวทางสังคมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า โปรแกรมการปรับตัวมีอิทธิพลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษา ทั้งกลุ่มที่มีการทดสอบก่อนและกลุ่มที่ไม่มีการทดสอบ ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการปรับตัว ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 เนื่องจากการจัดโปรแกรมการปรับตัวเน้นเนื้อหาและกิจกรรมเพื่อ

ส่งเสริมทักษะการปรับตัวทางสังคม ยอมรับตนเองและผู้อื่น เรียนรู้การปรับตัวทางสังคม ซึ่งจะให้นักศึกษาสามารถปรับตัวให้เหมาะสมได้เนื่องจากมีการยอมรับตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ และมีการนำกิจกรรมกลุ่มมาประยุกต์ใช้เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้การปรับตัว สร้างความเข้าใจในตนเอง การเข้าใจในผู้อื่น และความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Yukhong, 1999 as cited in Polkhonburi, 2011) ซึ่งกิจกรรมกลุ่มมีกระบวนการที่สมาชิกในกลุ่มเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้สมาชิกในกลุ่มบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มได้ (Saechia, 2018) ประกอบกับกิจกรรมกลุ่มมีการนำเทคนิคที่หลากหลายมาประยุกต์ เช่น บทบาทสมมติ การอภิปรายกลุ่ม เกมส และการระดมสมอง เป็นต้น ทำให้นักศึกษาได้ฝึกวิเคราะห์ อภิปราย และหาแนวทางการแก้ไขปัญหาพร้อมกัน และรู้จักคิดพิจารณาข้อมูลที่ได้รับอย่างมีเหตุผล ดังงานวิจัยของ Thenwong (2019) พบว่า หลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มนักศึกษาที่มีมนุษยสัมพันธ์สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kamuran (2015) กล่าวว่า หลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มผู้เข้าร่วมกลุ่มทดลองมีความก้าวหน้าและพัฒนาทักษะทางสังคมได้ดีกว่ากลุ่มควบคุม ส่งผลให้หลังเข้าร่วมโปรแกรมการปรับตัวนักศึกษาที่มีการปรับตัวทางสังคมเป็นไปในทิศทางที่ดี

3. วิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างโปรแกรมการปรับตัวทางสังคมกับการทดสอบก่อนในสิ่งทดลองที่มีผลต่อการปรับตัวทางสังคม พบว่า โปรแกรมการปรับตัวและการทดสอบก่อนมีอิทธิพลต่อการปรับตัวทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3 เนื่องจากโปรแกรมการปรับตัวที่สร้างขึ้นได้ออกแบบมาเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคม โดยในการจัดโปรแกรมการปรับตัวผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนของกระบวนการกลุ่มใน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม ขั้นดำเนินการกิจกรรม ขั้นอภิปราย และขั้นสรุปผลนำไปใช้ (Khaemmanee, 2002) ซึ่งการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับตัวแต่ละครั้ง นักศึกษาจะทราบรายละเอียดและประโยชน์ของการเข้าร่วมโปรแกรม ซึ่งขั้นตอนที่ชัดเจนทำให้นักศึกษาเข้าใจว่าสิ่งใดจะเกิดขึ้นและวัตถุประสงค์คืออะไร ทำให้ลดความวิตกกังวล และทำให้มองเห็นภาพการพัฒนาตนเองในแต่ละขั้นตอน เกิดแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม รู้จักควบคุมตัวเอง สามารถปรับปรุงตัวเองได้ตามความเหมาะสม ในขณะเดียวกันก็สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้มีความเหมาะสมกับตนเองได้ (Morris & Dyer, 1990) ทำให้สามารถปรับตัวในการทำกิจกรรมกลุ่มได้ดี นอกจากนี้กิจกรรมที่ผู้วิจัยออกแบบเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายเน้นให้นักศึกษาได้ปฏิบัติร่วมกัน มีการช่วยเหลือกันเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย มีการปรับตัวในการทำงานเป็นทีมร่วมกันตั้งแต่การวางแผน การฝึกปฏิบัติ ทำให้เกิดการเรียนรู้พัฒนาการทำงานร่วมกันให้มีประสิทธิภาพและพัฒนาศักยภาพของตนเองเพิ่มขึ้น (Levi, 2014) นักศึกษาจึงมีความสนใจและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในโปรแกรมการปรับตัว จึงให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับตัว ทำให้มีการปรับตัวทางสังคมที่ดีขึ้น ทั้งนี้ การนำโปรแกรมการปรับตัวไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างควรมีการทดสอบก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการปรับตัว เนื่องจากจะช่วยประเมินการปรับตัวทางสังคมที่มีอยู่เดิม และทราบข้อมูลเบื้องต้นของนักศึกษา ดังที่ Jullasap (1997) ได้กล่าวว่าจะต้องศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้รับการอบรม เพื่อให้ทราบถึงจุดที่ต้องพัฒนา และทราบจุดแข็งที่สามารถนำมาใช้เป็นฐานในการพัฒนาได้ เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมผู้วิจัยจะได้นั้นย้ำส่วนที่ต้องพัฒนาของแต่ละบุคคลและภายในกลุ่มได้ สอดคล้องกับ Bergin & Bergin (2012) กล่าวว่า การประเมินตนเองช่วยให้เห็นแนวคิดของเด็กที่เป็นจริง ช่วยให้เขาบอกความสามารถของตัวเองได้ ส่งผลให้ได้ผลการประเมินตามสภาพจริงที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเป็นรายบุคคล จะเห็นได้ว่าการทดสอบก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการปรับตัวช่วยให้สามารถติดตามและประเมินความสามารถในการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาได้อย่างชัดเจน อีกทั้งทำให้ทราบว่าโปรแกรมการปรับตัวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพทำให้นักศึกษาเปลี่ยนแปลงการปรับตัวทางสังคมมากขึ้นเพียงใดหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมการปรับตัว

4. วิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาและโปรแกรมการปรับตัวทางสังคมที่มีผลต่อการปรับตัวทางสังคม พบว่า โปรแกรมการปรับตัวและสาขาวิชาที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษา ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4 โดยโปรแกรมการปรับตัวมีอิทธิพลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษา เนื่องจากผู้วิจัยสร้างโปรแกรมการปรับตัวขึ้นจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัย บทความ และนำกิจกรรมกลุ่มมาใช้ในการดำเนินกิจกรรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากความเข้าใจ และสามารถใช้การเรียนรู้ให้เป็นประโยชน์ได้ เนื่องจากผู้เรียนเกิดความเข้าใจลึกซึ้ง และจดจำได้ดียิ่งขึ้น

(Khaemmanee et al., 1979, as cited in Pumphuang, 2003) อีกทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคคลและพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมเมื่อได้ทำงานร่วมกัน รู้จักเข้าใจ ยอมรับสมาชิกในกลุ่ม รู้จักการสื่อสาร และการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ (Wiangwut, 2013) นอกจากนี้ในการจัดโปรแกรมการปรับตัวจะแบ่งนักศึกษาออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 9 คน เนื่องจากกลุ่มขนาดเล็กจะมีความร่วมมือและความรู้สึกผูกพันมากกว่ากลุ่มขนาดใหญ่ และก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ต่อกันภายในกลุ่มได้ดี ทำให้กระบวนการกลุ่มมีประสิทธิภาพ (Saengthong, 2009) โดยโปรแกรมการปรับตัวจะเข้าร่วมสัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 ชั่วโมง - 1 ชั่วโมง 30 นาที จำนวน 10 ครั้ง โดยคำนึงถึงช่วงวัยและความเหมาะสมตามสภาพการณ์ (Somonihamah, 2021) เพื่อให้ นักศึกษาได้มีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้เวลาและจำนวนครั้งในการเข้ากลุ่มเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้กิจกรรมกลุ่ม ประสบผลสำเร็จ (Kongkaew, 2016) เนื่องจากการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาที่เหมาะสม ช่วยกระตุ้นให้ นักศึกษาเกิดแรงจูงใจ และมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มและความสำเร็จ ช่วยให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าใน ตนเอง และสามารถพัฒนาการปรับตัวทางสังคมได้อย่างเต็มที่ ตามแนวคิดของ Coopersmith (1981) กล่าวว่า การพัฒนา องค์ประกอบภายในตน ด้านสมรรถภาพ ความสามารถ เกิดจากการแสดงความสามารถของตนในกิจกรรมที่จัดไว้ในกลุ่ม โดยหากมีความสุข สนุกที่ได้แสดงออก ทำให้มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง เกิดความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองไปสู่ความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Aspelmeier et al. (2012) พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัว ทางสังคมในมหาวิทยาลัย และสาขาวิชาที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อการปรับตัวทางสังคม เนื่องจาก คณะวิทยาการจัดการเปิดการสอน 3 สาขาวิชา โดยการเรียนการสอนของแต่ละสาขาวิชาจะสอดแทรกให้นักศึกษาได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติจริง เช่น สาขาวิชา รัฐ ประศาสนศาสตร์ เน้นให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติจริงร่วมกับชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ สาขาวิชาบริหารธุรกิจ เน้นเกี่ยวกับการ บริหารจัดการภาคเอกชน การเจรจาด้านธุรกิจ การติดต่อกับผู้ประกอบการ และสาขาวิชาการบัญชีเน้นให้ทำงานเป็นทีม การวิจัยนอกชั้นเรียน จะเห็นได้ว่า การสอนของสาขาวิชา ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้การปรับตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ เข้าใจความแตกต่างของบุคคลทางด้านความคิด และสาขาวิชาที่มีการจัดกิจกรรมและโครงการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แก่นักศึกษา อย่างต่อเนื่อง เช่น กิจกรรมด้านวิชาการ อาสาพัฒนาชุมชน กีฬา ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้สอดแทรกการติดต่อสื่อสาร การมี ปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น และการทำงานเป็นทีม ส่งผลให้นักศึกษาเรียนรู้ และเกิดทักษะการปรับตัวทางสังคมจากการทำงาน ร่วมกัน ดังที่ Bandura (1986, as cited in Pitichaiwichit, 2018) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของบุคคลส่วนหนึ่งได้รับ อิทธิพลมาจากการได้เห็นผู้อื่น ซึ่งการได้เห็นบุคคลอื่นทำสิ่งที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันจะทำให้บุคคลรับรู้ความสามารถตนเอง เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Shamionov et al. (2014) พบว่า การปรับตัวทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการมีแรงจูงใจ ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ โดยแรงจูงใจเหล่านี้ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงในการปรับตัวของนักศึกษาได้ ดังนั้น สาขาวิชาจึง มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. คณะหรือหน่วยงานต่าง ๆ สามารถนำโปรแกรมการปรับตัวไปพัฒนาการปรับตัวทางสังคมได้โดยปรับเนื้อหาให้มีความสอดคล้องกับบริบทของนักศึกษา และควรมีการทดสอบก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการปรับตัว เพื่อจะช่วยให้สามารถติดตาม และประเมินความก้าวหน้าหรือความสามารถในการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาได้อย่างชัดเจน

2. สาขาวิชาที่มีบทบาทในการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษา ดังนั้น สาขาวิชาสามารถปรับปรุงหรือเพิ่มเติม เนื้อหาในหลักสูตรการเรียนการสอน หรือออกแบบกิจกรรม โครงการแก่นักศึกษาให้มีความสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะทาง สังคมของนักศึกษาได้

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. อาจมีการนำการวิจัยเชิงคุณภาพเข้ามาร่วมในการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชิงลึก เข้าถึงประสบการณ์ทางสังคมของ นักศึกษามากยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาต่อไป

2. ควรมีการนำเทคนิคหรือกิจกรรมอื่น ๆ เข้ามาใช้ในกระบวนการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษา เพื่อพัฒนาการปรับตัวของนักศึกษาในแง่มุมต่าง ๆ ได้ เช่น การเชิญวิทยากรให้ความรู้ เป็นต้น

References

- Anbesaw, T., Beyene, A., & Kefale, J. (2022). Adjustment problem and associated factors among first-year undergraduates at Wollo University, Ethiopia. *Frontiers in Education*, 7, 1-9.
- Aspelmeier, J. E., Love, M. M., McGill, L. A., Elliott, A. N., & Pierce, T. W. (2012). Self-esteem, locus of control, college adjustment, and GPA among first and continuing-generation students: A moderator model of generational status. *Research in Higher Education*, 53, 755-781.
- Bergin, C. C., & Bergin, D. A. (2012). *Child and adolescent development in your classroom*. Boston, MA: Wadsworth Cengage Learning.
- Button, L. (1974). *Developmental group work with adolescents*. London, UK: University of London.
- Coopersmith, S. (1967). *The antecedents of self-esteem*. San Francisco, CA: W.H. Freeman and Company.
- Coopersmith, S. (1981). *The antecedents of self-esteem*. Palo Alto, CA: Consulting Psychology Press.
- Corey, G. (2004). *Theory and practice of group counseling*. Belmont, CA: Brooks/Cole-Thomson Learning.
- Corradi, D., & Levrau, F. (2021). Social adjustment and dynamics of segregation in higher education: Scrutinizing the role of open-mindedness and empathy. *International Journal of Intercultural Relations*, 84, 12-26.
- Haktanir, A., Watson, J. C., Ermis-Demirtas, H., Karaman, M. A., Freeman, P. D., Kumaran, A., et al. (2021). Resilience, academic self-concept, and college adjustment among first-year students. *Journal of College Student Retention: Research, Theory & Practice*, 23(1), 167-178.
- Janthagard, J., Whattananarong, A., Somprasong, N., & Boonthima, R. (2020). Development of student characteristics in the Faculty of Business Administration, private higher education institutions. *Faculty of Humanities and Social Sciences Thepsatri Rajabhat University Journal*, 11, 28-45. [in Thai]
- Jullasap, N. (1997). *Group dynamics for training*. Songkhla: Thaksin University. [in Thai]
- Kamuran, T. (2015). *Effects of cooperative group work activities on preschool children's pattern recognition skills* (Master of Education thesis). Faculty of Education, Cukurova University.
- Khaemmanee, T. (2002). *Group dynamics for work and instructional management*. Bangkok: Nishin Advertising Groove. [in Thai]
- Kongkaew, S. (2016). *The effects of group activities on interaction with the opposite sex of female students in junior high school of Thedsaban Song Wat Sanaeha School, Nakhonpathom Province* (Master of arts thesis). Silpakom University. [in Thai]
- Levi, D. (2014). *Group dynamics for teams*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Morris, A., & Dyer, H. (1990). *Human aspects of library automation*. Aldershot, Hampshire, United Kingdom: Gower.
- Muangkaew, K. (2018). Factors affecting self-development behaviors of students in Silpakom University, Sanam Chandra Palace Campus. *Veridian E-Journal*, 11(2), 197-198. [in Thai]
- Mutever, M., Dzinamarira, T. R., Muzenda, L., Nyoka, S., Chokudinga, V., Mugoniwa, T., Moyo, E., Kakumura, F., & Dzinamarira, T. (2024). Empowering underprivileged students beyond financial aid: Insights from a scholarship program's monitoring and evaluation. *Evaluation and Program Planning*, 150, 1-6.
- Phengsawat, W. (2014). The experimental research in education. *Sakon Nakhon Rajabhat University Journal*, 6(11), 181-190. [in Thai]
- Pitichaiwichit, P. (2018). *Study of the personal development needs of undergraduate students in the Faculty of Fine Arts at Srinakharinwirot University* (Master of education thesis). Faculty of Education, Srinakharinwirot University. [in Thai]

- Polkhonburi, P. (2011). *Effect of group activities to develop the ability in social adjustment of students from divorced families at Thairath Witthaya 55 School* (Master of education thesis). Faculty of Education, Srinakharinwirot University. [in Thai]
- Pumphuang, K. (2003). *The use of group work activities in developing student responsibility among Mathayom Suksa 2 students of Phetchaburi Welfare School* (Master of arts thesis). Faculty of Education, Silpakorn University. [in Thai]
- Park, J. Y., & Hong, O. (2021). Factors affecting adjustment of first-year nursing students to college life: A descriptive correlational study. *Nurse Education Today*, 102(1), 1-5.
- Punia, N., & Malaviya, R. (2015). Psychological well-being of first year college students. *Indian Journal of Educational Studies: An Interdisciplinary Journal*, 2(1), 60-68.
- Roy, C. (1984). *Introduction to nursing: An adaptation model*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Saechia, W. (2018). *The effect of group activities by using family participation on resilience strengthening for children and youth in the Juvenile Observation and Protection, Pattani Province* (Master of arts thesis). Faculty of Education, Prince of Songkla University. [in Thai]
- Saengthong, S. (2009). *The effect of group dynamics to build up positive English learning for students in Pratom 5 at Wattongsuttaram School, Bangkok* (Master of education thesis). Faculty of Education, Srinakharinwirot University. [in Thai]
- Sanitwong Na Ayuttaya, K., Naiyanan, J., Wannawilai, P., & Phuphet, K. (2016). Mental health and adjustment of vocational college students. *Songklanagarind Journal of Nursing*, 36, 146-159. [in Thai]
- Santhawagomon, V. (1979). *A comparison of the results of teaching the Thai literature course on "Lilit-talengphai" through the group process and the teacher-centered process at the lower certificate of education level* (Master of education thesis). Graduate School, Chulalongkorn University. [in Thai]
- Shamionov, R. M., Grigoryeva, M. V., & Grigoryev, A. V. (2014). Influence of beliefs and motivation on social-psychological adaptation among university students. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 112, 323-332.
- Somonihamah, M. (2021). *The effects of group activities on social adjustment of secondary education grade 4 students* (Master of arts thesis). Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University. [in Thai]
- Sutthithamwasi, R. (2007). *A study of social adjustment of first-year students at Ramkhamhaeng University* (Master of science thesis). Faculty of Science, Ramkhamhaeng University. [in Thai]
- Suwannakhot, N. (2010). *The adjustment of the first-year undergraduate students at Naresuan University* (Master of education thesis). Faculty of Education, Srinakharinwirot University. [in Thai]
- Tangkittipapom, J. (2013). *General psychology (1)*. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House. [in Thai]
- Thanwong, S., & Sarayuthpitak, J. (2019). Management of a group dynamic activities program to enhance human relations of elementary school students. *Journal of Education Studies*, 47, 369-388. [in Thai]
- Wiangwut, P. (2013). *The effects of group activities to promote social behaviors of autistic students* (Master of Education thesis). Faculty of Education, Srinakharinwirot University. [in Thai]
- Wongrattana, C., & Naipat, O. (2008). *Experimental research design and statistics: Basic concepts and methods (1)*. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House. [in Thai]